

HET REGT

INSCRIVING

OP ALLE POSTKANTOOREN.

REKLAMEN

40 C^{ms} PER REGEL.

Opsteller Uitgever:

HUB. DE COCQ-CRETEN.

BUREEL:
DIESTERSCHE STRAET, TE
SINT-TRUIDEN.

AENKONDIGINGEN

15 C^{ms} PER REGEL.

Brieven, artikels, geld,
franco toe te zenden.

VADERLAND.

GODSDIENST.

VRYHEID.

Dit blad verschijnt tweemaal per week, des Woensdag en des Zaterdag, by den Opsteller-Uitgever HUBERT DE COCQ-CRETEN, te Sint-Truiden. — Jaerlyksche inschrijving voor St-Truiden, 3 fr.; vrachty, voor alle andere plaetsen des ryks, 6 franken; voor Holland, 7 fr. 50 c.

Die een abonnement neemt
aen het REGT voor 1872, zal
het van nu af gratis ontvangen.

St-Truiden, 28 October.

Zien wy niet, gelyk over een jaer, op dezen tyd, eenen afschuwelyken oorlog onze naburige landen verwoesten, wy moeten nogtans bekennen dat wy verre zyn van eenen waren vrede te mogen genieten. Nog voortdurend dryven er zwarte wolken aen den staetshemel van Europa; en die wolken zouden wel ons spoediger dan men denkt, kunnen uitbersten in een vreeselyk onweder. Het ontbreekt inderdaed niet aen zwarte punten aen den hemel van Europa. De Romeinsche kwestie met welke gansch de wereld bekommerd blyft; het Fenianism gedurig aangroeyende in Ierland; de opkomst der Republikaensche party in Engeland; de moeilijkheden in Oostenryk; de geruchten van bondgenootschappen tusschen verschillende landen; de pretendenten naer de troonen in het zuiden; ziedaer eenige punten die Europa ten allen stonde in vuer en vlam kunnen zetten. Doch, boven dit alles is eene schrikverwekkende kwestie, die den burgeroorlog zoowel by ons als by onze geburen zou kunnen verwekken. Deze kwestie welke thans byna overal zoo gevaerlyk aen de orde van den dag gebragt wordt door de *Internationale*, is de Werkmanskwestie of de kwestie over den arbeid. Zeker is deze kwestie een der moeilijksden die hedendaegs op te lossen zyn; en de staetsman of ekonomist, die ze ter voldoening der partyen zou weten op te lossen, zou zich daerdoor uitmuntend verdienstelyk maken. Er is voor en tegen te spreken; doch hoe verre mag de eisch der werklieden en de tegenstand der meesters strekken? Waerin bestaat de grootste griefen welk is het beste middel om dien te weeren? Ons dunks, kan de godsdienst alleen met de christelyke liefde overmeesteren en de burgerwisten afkeereren, welke de samenleving meer en meer bedreigen.

Een doktrinair in de klem.

Le *Courrier de l'Escaut* van Doornik deelt het volgende mede, waerover wy van de doktrinairen, die zoo geerne schandalen in hun net visschen, zooveel inlichtingen hopen te ontvangen, als zy gewoon zyn te geven als er iets by hunne tegenparty voorvalt:
» Het parket heeft gisteren morgend eene aenhouding doen bewerken, die in onze stad groote opschudding heeft te weeg gebragt M. Oscar Spreux, president van de koopmansrechtbank, lid van het weldadigheidsbureau, lid van het komitee der *Liberale Associatie* en kandidaat dezer associatie in de twee laetste gemeente-kiezingen, is omtrent

Mononkel Kwinten (*)

IV
Mononkel en Jenneken.

Nu een woordje over Jenneken. Mononkel had wel zoo groot ongeluk niet in zyne overdrevene liefde voor dat meisje. Jenneken kon, zoo omtrent de vier-en-twintig jaren oud zyn en was onder alle opzichten zeer bevallig. Van gestalte een weinig boven de middenmaat, knap van leden, ligt van gang, bescheiden in woorden en in gebaren, zoo kwam zy met hare raefzwarte haarlokken, met haer zwart en fonkelend oogje, overtrokken van een ligte zwarte wenkbrauw, met haer frisch en bloozend gelaet, uitnemend lief te voorschyn. Zy was zoo zachtzinnig van aerd dat zy onder hare vriendinnen nooit de minste oneerigheid of jaloesheid verwekte; gansch Rombrouck tot de kwajongens toe, hadden iets voor haer over en noemden haer niets anders dan Jenneken van den smid. Op zekeren herfsidag was een hoop kwajongens bezig eenen nootboom, waer Jenneken moest onder doorgaen, gevolgd van haer hondje, te bestormen met steenen en werpstokken om de laetste noot van den boom af te beuken. Op het aankomen van Jenneken zegden zy ondereen; wacht een beetje tot Jenneken door is. En geef een honner die eenen

's middags in de gevangenis der Karmelieten opgesloten. Men beschuldigt hem, zegt men, van bedriegelyke inpalmingen, ten nadeele van het bureel van weldadigheid. Ons wel wachtende het onwaerdig gedrag onzer politieke tegenstrevers te volgen, wanneer een beschuldigde eenig geestelyk karakter heeft, en geleid door een gevoel van betamelijheid dat iedereen dat begrypen, zullen wy ons onthouden de geruchten op te nemen en wachten tot dat de justicie over zyn lot beslist hebbe. Wy houden er aen te verklaren dat wy den beschuldigde tenemaal afzonderen van zyne achtbare familie, die te Doornik den algemeenen eerbied geniet.»

De liberale bladen zyn alweer kwaed, omdat Mgr Dechamps tegen het lezen van die bladen zou uitgevaren zyn in een herderlyken brief.

Zy beweerden dat de Bisschop de vryheid van drukpers beletten wil.

Maer is het niet komiek dat de liberalen alweer de vryheid voor zich alleen willen behouden? Dat ze alleen het regt willen hebben van spreken en van schryven?

Indien zy gebruik of misbruik maken van de vryheid van schryven, dat zy dan ook aen Mgr de vryheid laten hen vry te beoordeelen, hen tegen te spreken, tegen hen te schryven. Dat is zyn regt, en de liberalen bewyzen niet liberael te zyn, als zy den bisschop een regt ontzeggen, dat zy zelve op zulke wonderlyke manier in toepassing brengen.

De belgische nationaliteit is door het oog van eene naeld gekropen. Dit is nu onwederroepelyk bewezen door het boek des heeren Benedetti, afgezant van Frankryk te Berylyn, dat verslag geeft van de onderhandelingen, welke betrekkellyk de aenhechting van België by Frankryk hebben plaets gehad.

In 1866 stelde de heer Benedetti in zyne brieven aen het Fransch gouvernement vast, dat de heer von Bismarck aen het keizerryk eene vergoeding aanbodt voor de vergrooting van Pruisen, aen den kant van België.

In 1870 stelde hy ontwerpen van traktaaten op, om België by Frankryk in te lyven. Was von Bismarck ernstig, wanneer over dit plan geschreven werd? of zocht hy enkel den Franschman met een centje uit de kapel heen te zenden?

Pruisen eerste minister zal natuerlyk de ernstigheid van het ontwerp loochenen, indien hy er zich al over uitlaet. Maer in alle geval is het zeker dat de belgische onafhankelykheid geen klein gevaer heeft geleden!

steen of eenen stok naer den boom of naer het hondje uitwierp. Zy begonnen eerst toen Jenneken en haer hondje buiten bereik waren. En nogtans dat kost moeite van eenen kwajong hond of vruchten gerust te laten; maer zoodanig was de zedelyke invloed welken Jenneken op de gemoederen had. Als zy door de straet ging, dan kwamen de kleine kinders haer hun leed en het ongeluk vertellen dat hun werd gedaan, en zy met een kusje en een karmelletje bragt vrede en gejoegen onder dat volkje van popjes en fluitjes, van trommeljes en houten paerdjes. Zy was het leven en de toon van de herberg; en op zekeren dag dat een groot heerschap, vermoed van de jacht het noemael in de herberg had genomen en dat Jenneken hem de tafel had gediend, zei dat heerschap tegen den apotheker; zoo deftig en zoo beschieden heb ik nog nooit iets of het dorp aengetroffen. Al wat Jenneken zei of deed, was zoo ongedwongen, zoo gulhartig en zoo natuerlyk dat zy onwetens alle gemoederen trok. En nogtans Jenneken was nooit in eenig pensionnaat geweest; haer goed hart was hare opvoeding. Bestryk eenen vochtigen en salpeterachtigen muer met vyf-en-twintig plaesters van den besten doornykschen kalk, hy zal nog blekken; plaestert ook maer met pensionnaten daer waer het hart ontbreekt, het is toch boter tegen de galg.

Mononkel wist Jenneken dus te schatten, of beter, Mononkel voelde Jenneken gelyk de bloem de dageraad voelt. Het had veel moeite gekost om haer over

Het Volksbelang.

Het *Volksbelang* van Gent, omhangen met eenen professorsjas, gebouerd met braembeziën, op wier lampen al de twee klanken van aa, ee, en byzonder van oo in bonte kleuren geschilderd staen, heeft het zoo, op eenen keer, bliksems in zyne liberale bovenkamer tegen ons en tegen onze schriften gekregen. Een katholyke volkschryver steekt heden het liberael gedoen de oogen uit. De Matamore van het genetsche volksblad bedilt onze schriften, die hy niet gelezen heeft, als man eener groter stad, gewoon de provincie zoo maer ongegeneerd onder den arm door te jagen. Hy verelykt zeer keurig kleine steden van 4 a 5000 inwooners aen kleine nestjes, waer alle soorten van chineesche wonderheden in worden uitbroeid. De groote steden zyn dus groote nesten en dat bekennen wy zeer gaerne: de nest van eenen uil moet immers, natuerlykerwyze, grooter zyn dan de nest van eenen colibri. Dat liberael bladje, die ongegeneerde arend gewaerdigt zich in Limburg komen vliegen te vangen, en kan niet begrypen hoe het mogelyk zy dat schryvers der provincie, den liberalen kiezelkazel van zynen liberalen pensumschryver, meester Karbonus, niet bewonderen tegen den penning zestien aen, en door alle regenbogen, st. rren en kometen, en heggen en lagen heen? Dat hebt gy altyd van mannen uit groote steden, *belle tête, mais de cervelle point*. Onze *Mononkel Kwinten* en onze *Kazakschieter* liggen hun op den maeg; de godsdienst en de priester worden in onze schriften niet bestreden; en hoe kunt zy dan van den vooruitgang zyn, het genetsche volksblad bewonderen en Karbonus als schryver erkennen? Onmogelyk. Toe, geef Karbonus een suiker fluitje en zet hem zyn klakskn regt;

Vlaemsche beweging.

Hetgeen de Vlaemsche Beweging verhindert in hare uitbreiding is, onzes dunks, dat eenige vlaemsche dagbladen, trouwens met talent en veel voudige kennissen geschreven, zooals, by voorbeeld, *De Zweep van Brussel*, te nitsluitelyk overhellen naer de liberale gezindheid. Weerom niet godsdienstig geschreven en dus gehouden by de wezentlyke principieën van het vlaemsche volk dat, by zeer kleine uitzondering, godsdienstig is tot in merg en beenen? Zou men zoo niet krachtadiger den franschen invloed bestryden daer wy zooveel zedelyke onheilen, eene zoo bittere verbastering onzer natie aen te danken hebben?
De geleerde *Zweep* schryft tegen de walen: « Gy moogt uwe *civilisation* behouden;

ons Vlamingen dient ze niet, en uit al onze krachten zullen wy er tegen worstelen, omdat wy Vlaenderen en zyne kinderen lief hebben, omdat wy den vadergrond niet zedelyk aen eene voor ons vyandelyke natie willen verslaven. Ons Vlamingen dient zy niet omdat wy levenskracht bezitten en ons sterk gevoelen om onze eigene ontwikkeling te bewerken. De vuige slang der verbastering heeft reeds lang genoeg onze ziel omslingerd, en er erge wonden aen geest en lichaem toegebracht. Dergelyke vruchten laten wy door franschgezinden plukken, zooals Oscar Lessines en andere aanbidders der *civilisation française*. »

De Opening der Kamer.

Men zal zich herinneren hoe veel blanke zittingen de doctrinaire party aen de Kamer, en ten nadeele van het land, ons deed ondergaan. Men wist wel, dat men de belangen van den burger niet diende, door den tyd in nuttelooze woordenkrameryen te doen verloren gaen; doch men weet ook, dat de doctrinaire party licht met die belangen, als zy hare eigen belangen maer dient.

Dat hatelyk spel is verleden jaer slechts ten deele gelukt; het land begon dit nuttelooze woordengekraem te vervelen en de regterzy sloeg er met eenige stemmingen doorheen: het land juichte toe en schuifelde de Frère's-Bara's.

De linkerzy laet echter den moed niet zinken; by de opening der Kamer zal dat tyd- en geldverkwisten op nieuw beginnen. Men zal al doen wat mogelyk is, om de zittingen door de ydele woordenwisselingen aen te vullen, ten einde later te kunnen zeggen: « ziet gy wel, het gouvernement heeft niets gedaan. »

Die taktiek van de linkerzy is gekend; zy wordt gedurig in alles toegepast.

Men zal de oude koeijen uit den gracht halen, om de positie van het kabinet moeilijck te maken; men zal ook het dwaze dossier-Wasseige voor den dag brengen; het klerikael spook, met zyne tienden en doode hand, door grootmeester Verhaegen uitgevonden, zullen worden opgesteken, enz.

De regterzy weet het, kent al de batterijen en is wel besloten op de meest energieke wyze te antwoorden, 't geen niet moeilijck zyn zal en tevens die woordenkrameryen zoo kort mogelyk te maken, om de burgery niet moedwillig te laten benaedeelen, ten pleiziere van voordeele van de Frère's en Bara's.

Wat wy moeten hebben in de volgende sessie, zyn verbeterde en nieuwe wetten voor het volk; maetregels die aen de burgery nieuwe middelen van bloei en welvaert geven: herstelling van regt in administratie, in belastingen, in het vlaemsch grondbegin — en indien het ministerie dien weg intreedt, en het zal dit doen, zal gansch het land andermaal de doctrinaire schreeuwers schuifelen.

hebt gelyk, sprak Mononkel, en ik geloof, ik hoop dat zy ons bemint. — U beminnen? wel dat is zoo klaar als de zon; de vrouwtje zeggen nooit, bemerkte de apotheker, dat zy ienand beminnen; maer dat in de deur staen om af te wachten dat wil by hen meer zeggen dan honderd duizend woorden. Mononkel bezit zich niet meer van vreugde en by Jenneken toe: dag myn allerliefste Jenneken, hoe hebben wy dat groot, dat diep, dat oneindig geluk verdient van u mogen in de deur aen te treffen met een fraei rood strikkonsje in uwe handjes? — Wel, heer burgemeester, antwoordt Jenneken, zy hadden my gezegd dat gy vandaeg op de gans kwame en dat heeft ons zoo verheugd. De apotheker fluisterde aen het oor van Mononkel; ziet gy wel? heb ik het u niet gezegd? Mononkel werd zoo tot als een rad. Kom binnen, kom binnen, heer burgemeester, sprak Jenneken en leidt zy Mononkel den huize in waer de anderen zaten.

Eene flesch wyn, riep Mononkel. En alleman werd beschenken en moest meérinken. Kom, myn lief Jenneken, greep Mononkel het glasje vast, laet ons eens drinken op onze oude vriendschap, myn lief kind, Jenneken en Mononkel klonken zamen; eeneieder riep zoo hatelyk: Leve onze dry-en-dertigjarige burgemeester, Karel Kwinten! En by riep tegen met eene stem gelyk een donder: Leve Jenneke! Leve ons Jenneken, poddorie! Heer burgemeester sprak Jenneken, wil het my vergeven dat ik voor het oogenblik in het gezelschap niet kan blyven, ik moet

(*) Verboden over te nemen.

